

Sygn. akt III AUa 300/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: stażysta Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2015 r. w Lublinie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy H. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu w Radomiu

z dnia 30 stycznia 2015 r. sygn. akt VI U 80/14

oddala apelację.

III AUa 300/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie wnioskodawcy H. K. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. odmawiającej prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca H. K., urodzony (...), złożył w dniu

13 listopada 2013 roku do pozwanego organu rentowego wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 27 listopada 2013 roku pozwany odmówił prawa do świadczenia wobec braku udowodnienia 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ

rentowy uznał za udowodniony łączny staż ubezpieczeniowy wynoszący na dzień 1 stycznia 1999 roku 27 lat 2 miesiące i 18 dni, w tym 13 lat 5 miesięcy i 19 dni pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów, tj. świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ZUS dokonał korekty okresu pracy w szczególnych warunkach, zaliczając do tego stażu pracę w Zakładach (...) Sp. z o.o. w I. w okresach od dnia 1 października 1974 roku do dnia 31 marca 1982 roku i od dnia 1 marca 1983 roku do dnia 19 stycznia 1990 roku, co łącznie stanowi 14 lat 4 miesiące i 19 dni. Pozwany nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w Zakładach (...) Sp. z o.o. w I. w okresach od dnia 16 października 1971 roku do dnia 14 kwietnia 1972 roku i od dnia 20 stycznia 1990 roku do dnia 14 czerwca 1990 roku, ponieważ z dołączonego do wniosku pisma syndyka wynika, że brak było podstaw do wystawienia świadectwa pracy w szczególnych warunkach za w/w okresy.

Wniosek z dnia 13 listopada 2013 roku jest kolejnym wnioskiem o emeryturę złożonym przez wnioskodawcę. Na skutek odwołania wnioskodawcy od wydanej uprzednio decyzji odmownej, przed Sądem Okręgowym w Radomiu prowadzone było postępowanie w sprawie VI U 589/12, które dotyczyło również okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w I.. Wówczas odwołanie zostało prawomocnie oddalone. W obecnym postępowaniu wnioskodawca podnosił, że prace w warunkach szczególnych wykonywał także w okresie od 16 października 1971 roku do 14 kwietnia 1972 roku na stanowisku tokarza i w okresie od 20 stycznia 1990 roku do 14 czerwca 1990 roku na stanowisku kierownika zmianowego.

H. K. w dniu 16 października 1971 roku zawarł umowę o pracę z Fabryką (...) w S. (po przekształceniu Zakłady (...) Sp. z o.o. w I.) na czas nieokreślony. Zakład zajmował się produkcją części do (...). Wnioskodawca do dnia 14 kwietnia 1972 roku wykonywał pracę na stanowisku tokarza w pełnym wymiarze czasu pracy w wydziale W-1 i zajmował się obrabianiem części z żeliwa tj. tulei, panewek. Jego zadaniem było ostateczne wykończenie części.

W okresie od dnia 20 stycznia 1990 roku do dnia 14 czerwca 1990 roku wnioskodawca pracował na stanowisku kierownika zmianowego wydziału produkcyjnego. Jego zadaniem było zapewnienie prawidłowego wykonania produkcji. Zlecał naprawę zepsutych urządzeń (np. obrabiarek), zamawiał materiał do produkcji oraz zajmował się sprawami kadrowymi (m.in. przeniesienia pracowników, kary dyscyplinarne, urlopy). Był odpowiedzialny za cały dział, przy czym fazą produkcji zajmował się mistrz. Wnioskodawca miał urządzone biuro, w którym gromadził i wypełniał dokumentację. Fazy produkcji ustalał z mistrzem, odpowiedzialnym za prawidłowe jej przeprowadzenie. Bezpośrednio podlegał mu mistrz, natomiast pośrednio wszyscy pracownicy wydziału, tj. referent techniczny, nastawiacze, tokarze, szlifierze, walcarze, itp.

Powyższe okoliczności Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, aktach rentowych oraz aktach osobowych wnioskodawcy, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Podstawę ustaleń Sądu stanowiły także zeznania świadków M. W. i J. S., bowiem jako osoby obce, niezainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornych okresach w tych samych zakładach pracy, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym wyjaśnieniami wnioskodawcy, tworzą zwartą i logiczną całość.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 roku, poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 cyt. ustawy).

Przepisy § 3 i § 4 cyt. rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A i osiągnięcie wieku emerytalnego 60.

Sąd Okręgowy zważył, że poza sporem w sprawie niniejszej pozostaje, że wnioskodawca udowodnił wymagany 25 letni okres zatrudnienia, osiągnął wiek emerytalny 60 lat i nie jest członkiem OFE. Sprawą sporną pozostaje ustalenie, czy wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A cyt. rozporządzenia w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staże te osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie nie pozwala stwierdzić, że praca świadczona przez H. K. w okresach od dnia 16 października 1971 roku do dnia 14 kwietnia 1972 roku na stanowisku tokarza i od dnia 20 stycznia 1990 roku do dnia 14 czerwca 1990 roku na stanowisku kierownika zmianowego w Zakładach (...) Sp. z o.o. w I. wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

W pierwszym spornym okresie zatrudnienia w Zakładach (...) Sp. z o.o. w I., skarżący świadczył pracę na stanowisku tokarza. Swoją pracę wykonywał na tokarce, dokonując końcowej obróbki, wykańczając części do samochodów ciężarowych, tj. tuleje, panewki wykonane z żeliwa, które dostarczane były z odlewni. W ocenie Sądu Okręgowego powyższa praca nie była pracą w warunkach szczególnych, ujętą w wykazie A dziale III, pod poz. 23, tj. wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów, przede wszystkim z tego powodu, że praca musiałaby być związana z procesem odlewania staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur. Zdaniem Sądu prace tego rodzaju mogą być wykonywane w odlewniach, jednak odnoszenie ich do zakładu motoryzacyjnego nie znajduje uzasadnienia. Należy podkreślić, że do (...) w I. trafiały już gotowe odlewy. Wobec tego pracownicy dokonujący końcowej obróbki i wykończenia tych elementów, bez wątpienia nie byli narażeni na czynniki szkodliwe, związane z odlewaniem żeliwa. Skarżący jako tokarz nie pracował w odlewni, gdzie na jednej hali dokonywano by jednocześnie przygotowywania mas, odlewania i czyszczenia oraz wykańczania odlewów. Zakłady (...) Sp. z o.o. w I. nie podlegały nadto pod resort hutnictwa i przemysłu metalowego, zatem stosowanie do wykonywanych w nim prac dziale III nie jest możliwe. Dlatego też w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca w okresie od dnia 16 października 1971 roku do dnia 14 kwietnia 1972 roku pracy w warunkach szczególnych nie wykonywał.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił też do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy wnioskodawcy od dnia 20 stycznia 1990 roku do dnia 14 czerwca 1990 roku na stanowisku kierownika zmianowego. Z zeznań wnioskodawcy oraz świadków M. W. i J. S. – współpracowników wnioskodawcy w spornych okresach zatrudnienia, że praca wnioskodawcy nie polegała na sprawowaniu kontroli międzyoperacyjnej, czy też dozoru inżynieryjno-technicznego na wydziałach,

w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Należy wskazać, że na wydziale produkcyjnym podległym skarżącemu nie były wykonywane wyłącznie prace w warunkach szczególnych, gdyż pracowali tam m.in. nastawiacze, tokarze, szlifierze, walcarze, ale też myjkowi, wiórowi czy pracownicy transportowi. Niezależnie od tego istotną kwestią było to, że na czele wydziału stał mistrz, który kontrolował fazy produkcji, zatem on był bezpośrednim zwierzchnikiem pracowników produkcyjnych. Skarżący ustalał z mistrzem zakres produkcji, konsultował z nim etapy produkcji, ale poza tym zajmował się sprawami kadrowymi i pracą biurową. Z tych względów

uznanie, że wykonywał dozór określony w dziale XIV pod poz. 24 wykazu A i to w pełnym wymiarze czasu pracy nie było możliwe.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że H. K. nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, zatem nie spełnił przesłanki określonej w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 cyt. rozporządzenia poprzez błędną wykładnię, polegającą na ustaleniu, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na ustaleniu, że praca na stanowisku tokarza oraz praca na stanowisku kierownika zmianowego nie była pracą w warunkach szczególnych.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie prawa do emerytury.

Apelujący podnosił, że jako tokarz był operatorem maszyny do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych a wykonywał z odlewów tuleje żeliwne. Pracując jako kierownik zmianowy zarządzał procesem całego wydziału, mając do pomocy mistrzów a zatem to nie mistrzowie zarządzali produkcją. Wykonywane przez niego prace administracyjno-biurowe były ściśle związane z kontrolą i dozorem. Okresy te, w ocenie apelującego, winny być uwzględnione do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Z tych względów wnioskodawca uznawał apelację za uzasadnioną.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji na gruncie art. 184 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przywołanego w uzasadnieniu wyroku rozporządzenia Rady Ministrów, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Sąd Okręgowy badając odwołanie wnioskodawcy pominął jednak fakt, że skarżący we wniosku z dnia 13 listopada 2013 r. wystąpił do pozwanego organu rentowego o „ponowne rozpatrzenie” wniosku o emeryturę i przyznanie tego świadczenia. Wyrokiem z dnia 14 marca 2013 r., wydanym w sprawie VI U 589/12, Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 28 marca 2012 r., odmawiającej prawa do emerytury.

Z uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd Okręgowy badał okres zatrudnienia wnioskodawcy w charakterze tokarza oraz kierownika zmianowego, uznając, że nie są to okresy pracy w warunkach szczególnych. Wyrokiem z dnia 3 lipca 2013 r., wydanym w sprawie III AUa 481/13 Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego wyroku. W tej sytuacji wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy o emeryturę winien być w pierwszej kolejności rozważony na gruncie art. 114 ust. 1 cyt. ustawy. W świetle powyższego przepisu prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Wnioskodawca w sprawie niniejszej przedstawił nowe dowody w postaci zeznań świadków M. W. i J. S.. Zasadnie Sąd Okręgowy ocenił, iż dowody powyższe nie pozwalają na ustalenie, że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w spornych okresach.

Z zeznań świadków jak i samego wnioskodawcy wynika bowiem, że pracując w charakterze tokarza skarżący zajmował się wykonywaniem na tokarce tulei i panewek z odlewów żeliwnych, zaś jako kierownik zmianowy miał zapewnić prawidłowe wykonanie produkcji, podejmował decyzje w przypadku awarii maszyn, zamawiał materiał do produkcji, zajmował się sprawami kadrowymi a bezpośredni nadzór nad produkcją sprawowali mistrzowie.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy nie popełnił błędu ustalając, że prace powyższe nie są pracami w warunkach szczególnych, gdyż nie są wymienione

w wykazie A, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia. Tymczasem z treści § 1 ust. 1 tegoż rozporządzenia wynika, że jego przepisy stosuje się tylko do tych pracowników, którzy wykonywali prace wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz

w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Jak słusznie zważył Sąd Okręgowy praca „przy odlewach” jest pracą w warunkach szczególnych o ile jest wykonywana w przemyśle metalowym i w odlewniach (dział III wykazu A) a nadto musi to być praca polegająca na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów (wykaz A dział III poz. 23).

Wnioskodawca nie wykonywał swojej pracy w odlewni

a ponadto nie wykonywał w/w prac. Zajmował się wykonaniem tulei i panewek

z gotowych odlewów a zatem nie pracował przy ich wykańczaniu lecz otrzymywał gotowy, wykończony odlew, z którego wykonywał określony produkt. Wykonywanie wyrobów z gotowych odlewów nie jest ich wybijaniem, oczyszczaniem ani wykańczaniem a zatem nie są to prace wymienione w wykazie A.

Pracując jako kierownik zmianowy skarżący czuwał nad całym tokiem produkcji, sprawował pośredni nadzór nad tokarzami, szlifierzami i frezerami, zajmował się sprawami kadrowymi, podejmował decyzje w przypadku awarii maszyn. Dozór bezpośredni pełnili podlegli mu mistrzowie. Nie pełnił zatem dozoru

w rozumieniu prac wymienionych w wykazie A dziale XIV poz. 24 tj. dozoru inżyniersko-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Pracami podstawowymi były prace związane z produkcją części do samochodów marki (...), czyli, jak zeznał sam skarżący, na tokarkach, szlifierkach, wiertarkach i frezarkach. Nie można zatem przyjąć, że skarżący wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Skoro Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w ustaleniach faktycznych to tym samym nie dopuścił się naruszenia art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia, gdyż wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Tym samym zasadnie Sąd Okręgowy zważył, że skarżący nie nabył prawa do emerytury.

Przedstawione przez wnioskodawcę nowe dowody nie mają wpływu na prawo do świadczenia, zatem prawo to nie może być ustalone – art. 114 ust. 1 cyt. ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest trafny

i zgodny z obowiązującymi przepisami, zaś apelacja wnioskodawcy jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.